

DIREKTKRAV PÅ SKADESTÅND MOT UNDERLIGGANDE LED I EN KONTRAKTSKEDJA

Frågeställningen:

- *Utgångspunkten är att det finns tre avtalsparter, A, B och C.*
- *A har ett avtal med B – det främre ledet – B ska alltså utföra vissa tjänster för A.*
- *För att uppfylla sitt åtagande mot A, uppdrar B till C – det bakre ledet – att utföra vissa delar av åtagandet.*
- *När C gör det, så skadar C genom vårdslöshet egendom hos A.*
- *A vill då rikta ett utomobligatoriskt "direktkrav" på skadestånd mot C, i enlighet med skadeståndslagen.*

Frågan är: *Under vilka förutsättningar är den möjligheten begränsad?*

"Bravida II", NJA 2007 s. 758

"Bostadsrättsskadan", NJA 2009 s. 16

"Genotropinstölden", NJA 2014 s. 760

SAMMANFATTNING

1. **Skadeståndslagens bestämmelse om utomobligatorisk skadeståndsrätt gäller i de allra flesta fall även när den ansvarige är ett underled** till den skadelidandes avtalspart.
2. I de – rätt sällsynta – fall där avtalet mellan den skadelidande och dennes uppdragstagare kan tolkas så, att **det ansvariga underledet är anlitat i kommission** av uppdragstagaren, kan underledet göra gällande de invändningar mot den skadelidandes utomobligatoriska krav, som underledets avtal med mellanledet ger rätt till. I de fallen är alltså den skadelidandes utomobligatoriska skadeståndsrätt i motsvarande utsträckning begränsad.
3. **När ett avtal innehåller en uttrycklig bestämmelse om begränsningar** i en skadelidande avtalsparts rätt till utomobligatoriskt skadestånd från den andra partens underled, så gäller den begränsningen.
4. **I något fall av kopplade standardavtal** – dvs när samma standardavtal tillämpas i båda leden – kan de särskilda omständigheterna vara sådana, att det **ska objektivt tolkas in ett förbud** i standardavtalet mot att rikta ett utomobligatoriskt skadeståndskrav mot avtalspartens underled. Det enda fall som hittills har bedömts på det sättet, är när samma AB-bestämmelser gäller i båda leden. I det fallet anges dessutom undantag från direktkravsförbudet.

- 5. I övrigt är förutsättningen** för att den utomobligatoriska skadeståndsrätten ska vara begränsad gentemot ett underled till den skadelidandes avtalspart, **att avtalsparten måste anses ha utgått ifrån att avtalet innehåller begränsningen och att den skadelidande avtalsparten måste anses ha förstått detta** när avtalet träffades.

Det ställs stora krav på bevisningen för att dessa två omständigheter "måste anses" föreligga.

6. Särskilt vid kopplade standardavtal kan omständigheterna tänkas vara sådana i vissa fall, att den subjektiva avtalstolkningen enligt p. 5. kan leda till en begränsning av den utomobligatoriska skadeståndsrätten.